

УДК 338.27 : 519

Васильєва О.О.

канд. фіз.-мат. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ВИКОРИСТАННЯ СЦЕНАРНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ

Концепція сталого розвитку передбачає гармонізацію економічного зростання, соціальної інтеграції та охорони навколишнього середовища в

процесі створення стійкого майбутнього. Елементи впливу на сталий розвиток взаємопов'язані, в залежності від їх комбінації можливі різні сюжети досягнення цілей. Одним із сучасних інструментів стратегічного планування виступає сценарний підхід, метою застосування якого є визначення декількох стратегій розвитку. Метою сценарного аналізу є розробка детальних траєкторій послідовних подій, що з певною вірогідністю можуть привести до планового результату.

Метод сценаріїв передбачає визначення набору сценаріїв розвитку ситуації, дозволяє з певним ступенем ймовірності визначити можливі тенденції розвитку, взаємозв'язок між важелями, сформувані картину можливих станів ситуації під впливом тих чи інших факторів. Сьогодні існують різні варіанти реалізації методу сценаріїв: отримання узгоджених думок; процедура незалежних сценаріїв, що повторюється; використання матриць взаємодій та інші. Групуючи сценарії в класи, можна визначити раціональну стратегію управління. Такий багатоваріантний підхід дозволяє більш повно визначити критичні ситуації для прийняття рішень, виявити можливі наслідки альтернативних варіантів для порівняння та вибору найбільш ефективного. Використання сценаріїв охоплює всі функції стратегічного передбачення: розуміння, сканування, прогнозування, бачення, планування [1, с. 76].

Виходячи із сучасного стану національної економіки, визначених пріоритетів, горизонтів і перспектив у міжнародному поділі праці, в Україні може бути сформований кластер «агропромисловий комплекс» за умови переходу до моделі збалансованого розвитку, використовуючи механізм «ефективна реалізація людського й соціального капіталу».

Положення сталого розвитку та концептуальні засади, що розроблені А. Аткіссоном [2], надають основу для формування концептуальних засад методики передбачення для трудового потенціалу аграрної сфери України. Основними положеннями цього інструментарію є виконання наступних етапів [3, с. 49]: формування системи показників, які суттєво визначають теперішній стан аграрної сфери та показників, які можуть визначати подальший її розвиток на середньо- та довгострокову перспективи; групування показників за елементами впливу (економічні, екологічні, соціальні); створення карти взаємозв'язків у системі; системний аналіз і візуалізація результатів аналізу; експертне опитування про стан та перспективи розвитку аграрної сфери; обробка результатів експертизи; формування сценаріїв розвитку аграрної сфери України.

Одним із результуючих показників сталого розвитку є продуктивність праці, яка, в свою чергу, виступає показником використання трудового потенціалу. Визначення факторів та резервів продуктивності праці дозволяє здійснювати цілеспрямований вплив на її рівень.

На підвищення продуктивності праці в сільському господарстві впливає множина факторів, які можна поділити на фактори технічного рівня виробництва (фондозабезпеченість та енергозабезпеченість праці, структура виробничих фондів, капітальні інвестиції) та організаційні фактори (рівень заробітної плати, мотивація праці, рівень кваліфікації персоналу).

Аналіз факторів та резервів продуктивності праці може відбуватись на прикладі регресійної моделі, яка побудована за перехресними вихідними даними, що характеризують розвиток аграрної сфери. Порядок проведення аналізу на основі побудови рівняння множинної регресії наступний: визначення факторних ознак, що включені до моделі, вибір характеру зв'язку між результативним показником та факторними ознаками, оцінка параметрів рівняння з використанням методу найменших квадратів, загальна оцінка моделі, аналіз залишків, практичне використання розробленої моделі, оцінка отриманих результатів. Використання кореляційно-регресійного аналізу дозволяє отримати кількісний вираз взаємозв'язку між економічними змінними. В залежності від прогнозування рівня кожного фактору впливу, їх передбачуваності, може бути отриманий запланований результативний показник (продуктивність праці) за умов реалізації різних сценаріїв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Васильєва О. О. Форсайт як інструмент забезпечення сталого розвитку. Інфраструктура ринку. 2019. Випуск 38. С. 74-81.
2. Аткиссон А. Как устойчивое развитие может изменить мир. М. : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012. 456 с.
3. Колодиров Я. І. Теоретичні засади використання методології форсайту у передбаченні розвитку промислових підприємств. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», 2015, № 12. С. 46-50.